

26.09.2022

Економічний ракурс сьогодення в глобальному та державному вимірах, в розрізі ГМК України

Даний документ містить результати моніторингу та аналізу повідомлень і даних українських та іноземних інформаційних джерел з відповідними висновками, які базуються на інформації про економічний розвиток в Україні та світі. Збір та аналіз такої інформації ускладнений, у тому числі з причини швидкоплинності зміни військової та економічної ситуації в регіонах України, економічної ситуації в інших країнах та певної різноманітності підходів до їх економічної оцінки з боку українських та закордонних експертів.

Україна продовжує виснажливу визвольну війну з російськими загарбниками.

Від перемоги нашої країни в цій війні без перебільшення суттєво залежить економіка та безпека всього світу.

США та провідні країни Європи відповідально об'єдналися навколо України та надають їй безпрецедентну економічну та військову допомогу.

Зовнішня допомога Україні у війні

15 вересня Європейський парламент погодив виділення 5 млрд євро макрофінансової допомоги для України. Цей довгостроковий кредит доповнює 10 млрд євро, який Євросоюз вже надав нашій країні у вигляді фінансової, гуманітарної та військової допомоги (джерело – «Європейська правда»).

США надали Україні сучасного озброєння, техніки й обладнання на суму близько 15,8 млрд дол. (джерело – *Укрінформ* станом на 16.09.2022р.), з них більше 15,1 млрд дол. - з початку вторгнення росії 24 лютого. Новий пакет військової допомоги за повідомленням Пентагону буде наданий Україні на суму до 675 млн. дол.

Станом на 26.09.2022 р. США з початку вторгнення росії 24 лютого виділили Україні майже 16 млрд дол допомоги в галузі безпеки.

Як зазначає Прем'єр-міністр Д. Шмигаль у власному повідомленні від 17 вересня, до державного бюджету надійшов грант у розмірі 1,5 млрд дол. (останній транш з 4,5 млрд дол. від США з Цільового фонду Всесвітнього банку). Кошти підуть на відшкодування бюджетних витрат на пенсійні виплати та програми соціальної допомоги. Крім того, Всесвітній банк в листопаді також може затвердити пакет додаткової фінансової допомоги Україні на суму 1 млрд дол. (повідомлення заступника міністра економіки О. Грибана, прес-служба Міністерства економіки від 16.09.2022р.).

МВФ вирішив надати Україні додаткові 1,4 млрд дол. в рамках програми екстреного фінансування (джерела – Президент України В. Зеленський, заступник виконавчого директора України в МВФ В. Рашкован в ході дискусії «30 років партнерства. Як МВФ, ЄБРР та Всесвітній банк допомагають Україні встояти»).

За даними Міністерства економіки України Міжнародна фінансова корпорація (IFC), що входить до структури Світового банку, виділила 30 млн дол. для інвестицій в Україну та Молдову. Це будуть перші інвестиції IFC в Україну з початку повномасштабної війни з росією. Очікується, що разом з IFC до інвестицій в Україну найближчим часом приєднаються Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Німецька корпорація з інвестицій та розвитку (DEG), Фонд Рокфеллера та інш.

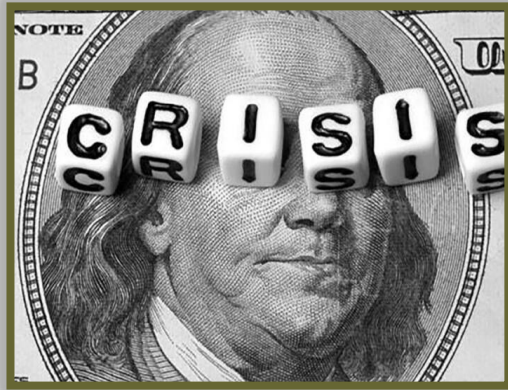
В наступному році Україна потребуватиме 38 млрд дол. для покриття дефіциту бюджету. Таке покриття планується здійснити завдяки допомозі міжнародних партнерів – США, ЄС та МВФ. Від ЄС очікується 12 млрд євро макрофінансової допомоги, МВФ зможе виділити 12 млрд дол. в рамках програми на наступний рік, 1,5 млрд дол щомісячно надаватимуть США (загалом це 3,5 млрд дол. фінансування, що, за словами Прем'єр-міністра Д. Шмигала, повністю покриватиме дефіцит бюджету нашої країни).

26 вересня представники партій Конгресу США під час переговорів домовились передбачити в бюджеті на новий фінансовий рік (починається 1 жовтня) майже 12 млрд дол. допомоги для України (джерело - «Європейська правда» з посиланням на Reuters).

За даними Міністра фінансів С. Марченка в рамках переговорів з міжнародними партнерами Україна отримала вже 19 млрд фінансової підтримки, з яких 50% - грантові кошти.

Стан глобальної економіки

Цьогоріч глобальна економіка втратить 1 трильйон доларів світового ВВП внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну (щотижневий економічний журнал світового рівня *The Economist* з посиланням на власні розрахунки). Щомісяця країни Заходу повідомляють про черговий історичний рекорд інфляції за 30, 40, 50 років. Світ зіткнувся із потужною інфляційною хвилею, при цьому показники інфляції, які лякають одні країни, в інших були поточними тривалий період. Зокрема, Україна роками бажала мати інфляцію хоча б не вище 10%, тоді як на Заході еталоном інфляції було щорічне зростання цін на 2% до початку ковідної пандемії.

Ключові економіки світу заглиблюються в рецесію.

Ризик рецесії в євразоні - найвищий з липня 2020 року, посилюється побоювання, що енергетична криза призведе до спаду економічної активності (джерело – *інформагентство Bloomberg* з посиланням на опитаних економістів). Економісти, опитані агентством Bloomberg, оцінюють ймовірність падіння економіки протягом двох кварталів поспіль у 80% протягом наступних 12 місяців порівняно з 60% у попередньому опитуванні в серпні.

За заявою ОСЕР (Організації економічного співробітництва та розвитку) повномасштабне російське вторгнення в Україну спричинить 2,8 трильйона доларів втрат глобальної економіки (джерело – *Reuters*).

Найбільша в ЄС економіка Німеччини, по якій найпомітніше вдарило скорочення поставок газу, може почати спад вже цього кварталу, прогнозують економісти. Очікується, що інфляція сягне піку в 9,6% в останні три місяці року, що майже в п'ять разів перевищує ціль Європейського центрального банку.

Економічне зростання в Європі стримують велика інфляція та проблеми, що зберігаються в ланцюжках поставок. Виробництво промислових груп у Євразоні в липні впало на 2,3% у порівнянні з попереднім місяцем, що з'явилося найбільшим падінням із квітня 2020 року, повідомило в середовище статистичне управління Європейської комісії. Падіння було більше, ніж очікуване економістами зниження на 1%.

Інфляція в Євразоні у липні досягла рекордних 8,9% у річному вимірі. Опитування представників бізнесу показують, що економічна активність у Європі скорочується з липня, і сигналів її можливого покращення у найближчій перспективі немає (*висновок Bloomberg*).

Індекс споживчих цін у Сполучених Штатах у серпні зріс на 0,1%, хоча економісти очікували його скорочення на 0,1%. Ціни у серпні відновили зростання після того, як залишилися незмінними за підсумком липня. У

річному вимірі інфляція становила 8,3% у серпні, дещо сповільнившись. 21 вересня поточного року Федеральна резервна система (ФРС) підвищила ключову ставку до рівня 3-3,25% для забезпечення цінової стабільності, максимального рівня зайнятості та досягнення інфляції на рівні 2% у довгостроковій перспективі.

Стан та втрати національної економіки

Війна Росії проти України завдала широкомасштабних збитків та руйнувань українській економіці. У новому звіті Світового банку їх загальна сума оцінюється у 349 мільярдів доларів США (аналіз охоплює період до 1 червня). "Наслідки вторгнення відчуватимуться упродовж кількох поколінь, адже сім'ї було розділено й переміщено, порушено розвиток людського потенціалу, знищено культурну спадщину, а позитивна траєкторія розвитку економіки й рівня бідності змінилася на негативну", - ідеться у ньому (збитки, завдані упродовж останніх 3-х місяців, у звіті не враховані). За представленими в ньому оцінками, **прямі збитки, завдані у першу чергу житловому комплексу, транспорту, торгівлі та промисловості України, сягають 97 мільярдів доларів США, тоді як збитки, спричинені порушенням економічних потоків та ланцюгів виробництва, оцінюються у 252 мільярди доларів.** Дані

дослідження підкреслюють масштаби викликів, з якими Україна стикається, намагаючись одночасно відновити свою економіку та даючи відсіч російській агресії, яка не припиняється. У доповіді Світового банку підкреслюється, що попри критичну важливість поетапного підходу до реконструкції **протягом кількох років у короткостроковій перспективі Україна потребує близько 105 мільярдів доларів для відновлення соціальної інфраструктури**, зокрема, шкіл та лікарень, відновлення транспортних зв'язків та підготовки до можливої нестачі енергії цієї зими. На думку експертів, **важливо розпочинати процес відбудови країни вже зараз - попри те, що війна ще триває: відновлення й реконструкція коштуватимуть набагато дорожче, якщо допустити руйнування закладів, що надають послуги.** Підтримка країни під час війни запобігає подальшому погіршенню рівня життя й наслідків бідності.

Прямі втрати економіки України напередодні 9 вересня поточного року через війну вже сягають близько

\$114,5 млрд (дані Київського інституту економіки). Найближчими місяцями ця цифра зросте, оскільки війна триває. **Україна хоче отримати від Росії щонайменше 300 мільярдів доларів репарацій** за розв'язану повномасштабну війну. Про це заявив міністр юстиції України Д. Малюська 9 вересня виданню німецької медіа групи Funke.

21 вересня 2022 року Міністр фінансів С. Марченко представив Верховній Раді проект Державний бюджет України на 2023 рік. До 01.10.2022 народні депутати мають презентувати свої пропозиції (правки) до нього. Відповідно до проекту державні доходи складуть у 2023-му 1,279 трлн грн, тоді як видатки – 2,514,9 млрд грн. Щомісячний дефіцит – такий, як і зараз: від \$3 до \$5 млрд. 1,4 трлн грн, або 85% всіх запозичень, планується залучити від зовнішніх кредиторів. Зокрема, 633 млрд грн держава планує одержати від МВФ. Лише 91 млрд грн, або 5%, планується залучити на внутрішньому ринку.

За повідомленням Державної служби статистики України **індекс споживчих цін (індекс інфляції) у серпні 2022 року щодо липня становив 101,1%, за період січень-серпень 2022 року – 119,5%. Річна інфляція в Україні у серпні прискорилося до 23,8% (із 22,2% у липні).**

Пришвидшення інфляції й надалі зумовлювалось наслідками загарбницької війни росії проти України. Причини значного зростання цін на більшість товарів і послуг: порушення ланцюгів постачання, знищення активів підприємств, зростання витрат бізнесу, нерівномірний попит населення. Посилився тиск і від загальносвітових інфляційних процесів. Ще одним чинником був ефект перенесення на ціни коригування офіційного курсу гривні до долара США (відбулося наприкінці липня), яке було, на думку експертів, необхідним для збереження стійкості економіки України. Стримували зростання цін фіксація тарифів на газ і тепло та насичення внутрішнього ринку пальним. **Темпи зростання цін на непродовольчі товари зросли до 16,7% у річному вимірі.** Швидше зростали, зокрема, ціни на товари для дому, електроніку, автомобілі, ліки,

товари для особистого догляду та для ремонту житла. **Пришвидшилося й зростання цін на оброблені продовольчі товари** (до 23,9% рік до року). Вищими темпами дорожчали рибні, молочні, кондитерські вироби, олія, олійні продукти, безалкогольні напої та сухофрукти. Це, зокрема, зумовлювалося вищими витратами бізнесу та впливом коригування офіційного курсу гривні на вартість зазначених товарів через подорожчання імпорту. **Збільшилися темпи зростання вартості послуг (до 15,6% рік до року).**

Наслідки воєнних дій для підприємств галузі, проблема збереження виробничого та трудового потенціалів ГМК

ГМК України завжди був одним з найголовніших наповнювачів бюджету держави.

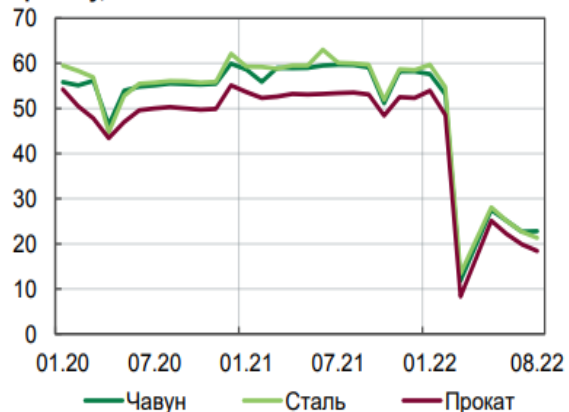
Минулого року гірничо-металургійний комплекс приніс Україні 22 млрд доларів експортної виручки. Експорт чорних металів посів друге місце за обсягами експортних надходжень в Україну (їх сума перевищила 14 млрд дол.). Залізної руди – стратегічного продукту металургійного виробництва в ЄС - у 2021 році експортували майже на 7 млрд дол., минулорічний експорт залізної руди та металопродукції склав найбільшу частку в структурі українського експорту.

В результаті війни з росією галузь опинилася на грані виживання та переживає важку кризу.

За словами голови об'єднання металургійних підприємств “Укрметалургпром” Олександра Каленкова, нині на неокупованій частині України працює 6 металургійних підприємств. Всі вони

працюють на мінімумі - середнє завантаження приблизно 15-16%. Падіння за підсумками року буде катастрофічним, якщо держава не розробить програму стимулювання для галузі та не підтримає її.

Середньодобове виробництво сталі, чавуну, прокату, тис. т

Джерело: Укрметалургпром.

Загалом у 2022 році очікується, що металурги виплавлять лише 6,5-7 млн. тонн сталі, тоді як минулорічний показник складав 21,7 млн тонн. При цьому враховуються мирні січень і лютий, тож падіння виробництва через повномасштабну війну доволі значне. Але компанії все ж продовжують працювати, хоч і в збиток. Деяким навіть вдається запускати нові види продукції.

За висновками НБУ світові ціни на сталь та залізну руду і далі знижувалися, насамперед, через зменшення попиту з боку Китаю внаслідок продовження карантинних заходів у окремих провінціях та кризи сектору нерухомості. Додатковим фактором залишалася млява ділова активність у більшості регіонів світу.

Металургійні підприємства працюють на мінімальних потужностях; їх замовленнями, зокрема, підтримується машинобудування. У липні-серпні металургійні підприємства працювали на мінімальних потужностях в очікуванні вирішення логістичних проблем та активно ремонтували обладнання.

За даними Всесвітньої асоціації виробників сталі Worldsteel Україна у серпні опустилася на 30 місце у рейтингу світових виробників сталі (менше на 80,3% до серпня 2021 року). У липні поточного року країна виробила 281 тис. тонн сталі, у червні – 295 тис. тонн, у травні – 308 тис. тонн, у квітні – 281 тис. тонн, у березні – 200 тис. тонн, у лютому – 1,37 млн тонн, у січні – 1,85 млн тонн.

За даними Worldsteel, за підсумками 8 місяців 2022 р. Україна обіймає 14-ту позицію серед 40 країн-виробників чавуну (5,16 млн т або 35,56% відносно січня-серпня 2021 р.).

Профспілка металургів і гірників України направляла до Уряду держави своє звернення з відповідними пропозиціями щодо підтримки галузі з метою її збереження та відновлення, але, на жаль, конструктивної реакції на це звернення не отримала.

У своєму виступі на засіданні Антикризисового штабу та Правління УСПІ 21 вересня поточного року Голова ПМГУ О. Рябко визначив викладені нижче пропозиції Профспілки, які необхідно було б втілити в життя заради порятунку підприємств вітчизняного ГМК та його трудового потенціалу.

Профспілка вважає, що однією з ефективних форм державної підтримки підприємств ГМК може бути **державне замовлення**, яке дозволить завантажити виробничі потужності, виходячи, насамперед, з потреб у металопродукції з високою доданою вартістю, при реалізації проектів з оновлення металофонду та відбудови інфраструктури країни.

Держзамовлення розглядається як один із факторів збереження трудового потенціалу галузі, адже існує реальна загроза його невідновлення. Щоб цього не сталося, необхідно:

1. Забезпечити продуктивну зайнятість та зарплатну мотивацію. Сьогодні практично на всіх підприємствах ГМК системно призупиняються трудові договори, працівники виводяться в неоплачуваний простій. На всіх підприємствах суттєво знизилася заробітна плата - від 30% до 70%. Під загрозою збереження значної кількості робочих місць. Для недопущення втрати кваліфікованих кадрів необхідно визначити стандарти трудового законодавства щодо умов праці та її оплати відповідно до Європейських директив, як би це не було важко за нинішніх умов.

2. Виробити механізми стимулювання повернення тимчасово переміщених осіб, у тому числі за межі України, серед яких багато кваліфікованих фахівців, впровадження нових професійних стандартів. Металургія – це справа професіоналів, і треба не один рік, щоб підготувати кваліфікованого металурга. За приблизними даними, з металургійних підприємств міста Маріуполя виїхало від 12 до 15 тис працівників-металургів, працевлаштувалось на металургійних підприємствах на підконтрольній Україні територіях біля 1 тис. Це свідчить про те, що галузь несе величезні втрати кваліфікованих кадрів.

Усвідомлюючи власну відповідальність перед працівниками та державою, Профспілка пропонує вже сьогодні об'єднати зусилля органів влади, організацій промисловців і роботодавців базових секторів економіки, власників бізнесів, профспілок для вирішення на засадах соціального діалогу проблем з відновлення діяльності підприємств ГМК та збереження трудового потенціалу галузі.

За даними ОП «Укрметалургпром», за 8 місяців 2022 року вироблено:

- чавуну - 5,15 млн т (35,6% відносно січня-серпня 2021 р.),
- сталі - 5,19 млн т (35,5%),
- прокату - 4,48 млн т (34,4%).

Інформація щодо економічного стану та діяльності підприємств ГМК України у Дніпропетровській і Запорізькій областях, Криворізькому регіоні

Інформація по підприємствах Дніпропетровської області станом на 12 вересня поточного року

АТ «Покровський ГЗК» та АТ «Марганецький ГЗК» працюють, є проблеми з логістикою, заробітна плата виплачується своєчасно.

На АТ «МГЗК» у серпні поточного року 10 відсотків працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходилися у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 тарифної ставки встановленого працівнику розряду (окладу);

Філія ВГМК АТ «ОГХК» - потужності завантажені частково, виникають чинники, через які зупиняється робота збагачувального виробництва (висока вартість енергоносіїв, ускладнення збуту готової продукції).

У серпні поточного року троє працівників знаходилось у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 тарифної ставки встановленого працівнику розряду (окладу), заробітна плата виплачується з порушенням термінів її виплати;

ПрАТ «ДМЗ»:

- потужності коксохімічного виробництва завантажено частково,
- на металургійному виробництві періодично працює один прокатний цех та окремі структурні підрозділи, без участі яких неможлива робота прокатного цеху, працівники інших структурних підрозділів працюють три дні на тиждень;
- заробітна плата на підприємстві виплачується своєчасно;

ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» (консолідовані потужності АТ «ДМК» (металургійне виробництво) та ПрАТ «ДКХЗ» (коксухімічне виробництво)):

- коксухімічне та металургійне виробництва завантажені частково, працює одна доменна піч,
- на окремих робочих місцях встановлено неповний робочий день (зменшений з 8 годин до 7 годин), частина працівників знаходиться у вимушеному простої з оплатою в розмірі 2/3 відсотків встановленого працівнику окладу, у серпні поточного року один відсоток працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходились у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 окладу встановленого працівнику окладу, заробітна плата виплачується своєчасно;

ПрАТ «Южкокс» - у вересні поточного року рівень виробництва суттєво знижено порівняно із серпнем поточного року, на окремих робочих місцях встановлено неповний робочий день (зменшений з 8 годин до 7 годин), заробітна плата виплачується своєчасно;

Підприємства, контрольовані ТОВ «ІНТЕРПАЙП» (ТОВ «МЗ Дніпросталь», ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», ТОВ «ІНТЕРПАЙП Ніко Тьюб», АТ «ІНТЕРПАЙП ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ВТОРМЕТ», ПрАТ «НРЗ») - завантажені частково, заробітна плата на підприємствах виплачується своєчасно,

- ТОВ «ІНТЕРПАЙП НІКО ТЬЮБ» - 15 відсотків працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходилися у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 встановленого працівнику окладу;

ПрАТ «НРЗ»- 20 відсотків працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходилися у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 встановленого працівнику окладу;

Роботу ТОВ «ВСМПО ТІТАН УКРАЇНА» зупинено СБУ, 100 відсотків працівників знаходяться в простої з оплатою в розмірі 2/3 відсотків тарифної ставки встановленого працівнику розряду (окладу), заробітна плата не виплачується, на рахунки підприємства накладено арешт, є заборгованість з виплати заробітної плати.

ТОВ «ДМЗ Комінмет» - завантажено частково, у серпні поточного року 13 відсотків працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходилося у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 тарифної ставки встановленого працівнику розряду (окладу), з окремими працівниками призупинено дію трудових договорів. Заробітна плата виплачується своєчасно.

ПрАТ «Дніпрометиз» - завантажено частково, є проблеми із замовленнями на виробництво продукції та збутом. У серпні поточного року 14 відсотків працівників від середньооблікової кількості працівників підприємства знаходилося у вимушеному простої не з вини працівника з оплатою простою у розмірі 2/3 тарифної ставки встановленого працівнику розряду (окладу), заробітна плата виплачується своєчасно.

АТ «ДЗПВ» завантажено частково, на виробництві задіяні до 15% працівників підприємства, з іншими працівниками роботодавець призупинив дію трудових договорів.

На більшості промислових підприємств Дніпропетровської області є проблеми з логістикою, у тому числі з постачанням сировини, інших товарно-матеріальних цінностей та збутом.

Інформація по підприємствах Запорізької області на 06 вересня поточного року

ПАТ «Запоріжсталь» - у серпні виробництво сталі скорочено у 3,6 рази, або на 244 600 т, до 94 400 т, порівняно з аналогічним періодом минулого року. Про це йдеться у повідомленні комбінату. У січні - серпні порівняно з аналогічним періодом 2021 року меткомбінат знизив випуск чавуну в 2,1 рази, до 1,4 млн т, виробництво сталі – у 2,4

рази, до 1,1 млн т, виробництво прокату – у 2,3 рази, до 981 600 т. Основні проблеми виробництва – дефіцит сировини та логістика.

Заробітна плата суттєво знижена.

ТОВ «ЗТМК» - Цілісний майновий комплекс ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат» повернуто у власність держави. 3 місяці тому розпочато процес скорочення штатів. По 4-х підрозділах його завершено. Втрачено третину персоналу. Відсутні інвестиції, не проведена модернізація.

Заборгованість із заробітної плати – майже 20 млн. грн.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» - у серпні місяці план виробництва встановлений в обсязі 7 тис. т. (у мирний час він складав 13-14 т). Виконано по факту 6 326 т.

Вироблено в серпні цього року: сталі - 8 913 т при плані 10 305 т (86,5%), прокату – 6790 т при плані 7 277 т (93,3%). Підприємство має проблеми з логістикою по сировині та збуту продукції.

ПрАТ «Запоріжвогнетрив» - завантаження виробництва за серпень склало 37%. План виробництва виконаний на 102%.

З підприємства звільнено 29 осіб. Основні причини звільнення – зміна місця проживання в Україні та міграція до Європи у зв'язку з військовими діями в Україні.

ПрАТ «Укрграфіт» - на підприємстві були і залишилися великі проблеми з логістикою. Вся вона здійснюється через країни Балтії. Підприємство працює у «рваному» ритмі. Невеликий обсяг продукції придбаває Дніпроспецсталь.

У серпні призупинені 164 трудових договори з працівниками. Ведеться робота з моніторингу персоналу з метою оптимізації його чисельності.

АТ «Запорізький завод феросплавів» - підприємство працює по 3-денному та 4-денному графіках. На сьогодні в роботі 8 печей з 32. Виробництво здебільшого працює на склади: з 10 тис. т виробленої продукції 2-3 тис. т на місяць продаються, на склади розподіляється решта.

ПрАТ «Запоріжжкокс» - підприємство працює практично на рівні своєї потужності, зниження обсягів виробництва майже немає. Деякі допоміжні цехи у серпні перевиконали план на 20-30%. Запоріжсталь придбаває в ПрАТ «Запоріжжкокс» доменний кокс. Не працює тільки смолоперегінний цех.

Інформація по підприємствах Криворізького регіону за серпень 2022 року

ПрАТ «ПВНГЗК» – підприємство частково працює. Середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **5 387 осіб**. Звільнено – **39 осіб**, прийнято – **19 осіб**. Кількість працівників, які знаходяться в простой, що оплачується у розмірі 2/3 тарифної ставки (посадового окладу), – **1 416 осіб**.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» - тимчасово зупинено виробництво у зв'язку з нестачею замовлень. З 01.08.22 призупинено роботу ГЗК на три місяці. Працівники знаходяться в простой з оплатою 2/3тарифної ставки (посадового окладу). Причини – зменшення попиту на залізорудну продукцію, зростання витрат на транспортування. Набір працівників призупинено.

ТОВ «МЕТІНВЕСТ – Криворізький ремонтно-механічний завод» – підприємство працює у дві денні зміни. Середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **1 817 осіб**.

АТ «ПВДГЗК» – середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці –**5 301 особа**.Звільнено – **32 особи**, прийнято – **5 осіб**. Кількість працівників, що знаходяться в простой, який оплачується у розмірі 2/3 тарифної ставки (посадового окладу), – **4 221 особа**. Кількість працівників, які знаходяться в простой, який оплачується у розмірі 100% тарифної ставки (посадового окладу), – **736 осіб**.

ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» - середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **6 335 осіб**. Підприємство працює. Мобілізовані до лав ВСУ – **839 осіб** отримують щомісячну матеріальну виплату у розмірі середнього заробітку.

ПрАТ «ЦГЗК» – середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **3 944 особи**. Підприємство працює. Прийнято – **31 особи**, звільнено – **34 особи**.

ПрАТ «Суша Балка» - чотириденний робочий тиждень. Середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **2 211 осіб**.

ПАТ «Кривбасвибухпром» - середньооблікова кількість штатних працівників у звітному місяці – **390 осіб**. Звільнено – **7 осіб**. Кількість працівників, що знаходяться в простой, який оплачується у розмірі 2/3 тарифної ставки (посадового окладу) – **49 осіб**.

ПрАТ «ІНГЗК» - підприємство частково працює, має місце простій з оплатою 2/3 тарифної ставки (посадового окладу), деякі працівники - на дистанційній роботі. Набір працівників призупинено.

Зайнятість та робочі місця, збереження кваліфікованих кадрів, рівень заробітних плат

Середня заробітна плата в Україні

Формування бази даних для аналізу рівнів зайнятості та заробітної плати на підприємствах ГМК та в Україні в цілому в сучасних умовах суттєво ускладнене за термінами отримання та повнотою отримуваної інформації.

Офіційні дані Державної служби статистики України в умовах продовження воєнного стану все ще не доводяться до широкого загалу, тому для аналізу показників цього розділу та розуміння тенденцій, що складаються на ринку праці, приймаються показники за наступні періоди 2022 року - за червень, півріччя, липень (в основному) та серпень (за наявності).

Так, Пенсійний фонд України нещодавно оприлюднив показники **середньої заробітної плати (доходу) в Україні за січень-червень 2022 р.**, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» враховується для обчислення пенсії.

Розрахунок даних показників, які враховуються для обчислення пенсії, здійснюється Пенсійним фондом України за інформацією Державної податкової служби України, наданою в порядку міжвідомчого обміну. До зазначеної інформації, зокрема, належать дані звітності страхувальників про заробітну плату (дохід), на яку нараховується єдиний

внесок, та середньооблікову чисельність штатних працівників, зайнятих на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності, у фізичних осіб – підприємців та у осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

Місяць 2022 року	Показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” враховується для обчислення пенсії
січень	14055,38
лютий	14133,18
березень	13016,16
квітень	12081,96
травень	12528,42
червень	13957,63

Значення середньої заробітної плати, наведене Пенсійним фондом України за січень 2022 року – 14 957,63 грн, дещо відрізняється від значення, наведеного Державною службою статистики – 14 577 грн. Це свідчить про певні відмінності у методиці розрахунку, проте результати відрізняються несуттєво.

Таким чином, середня заробітна плата в Україні у червні (за офіційними даними Пенсійного фонду України) склала 13 957, 63 грн.

Динаміку середньої заробітної плати за перше півріччя 2022 року наведено на рисунку 1.

Рис.1. Середня заробітна плата в Україні у першому півріччі 2022 року за даними Пенсійного фонду України

Розподіл середньої заробітної плати по Україні на групи за розмірами (рис. 2) свідчить про зростання майже у два рази (з 12,1% до 24,1%) у червні 2022 року у порівнянні з довоєнним рівнем частки найманих працівників, які отримують заробітну плату нижче мінімальної (менше 6500 грн).

Відповідно, скоротилася й частка тих, хто отримує мінімальну заробітну плату та в розмірі від однієї до трьох мінімальних заробітних плат (з 62,3% до 48,9%). Проте зросла частка найманих працівників, які отримують більше трьох мінімальних заробітних плат і вище. Це свідчить про зниження заробітних плат більшості працівників з причини їх виведення в простій, переведення на менші частки ставок, роботу на неповний робочий час тощо. При цьому високі заробітні плати зазнали менших змін.

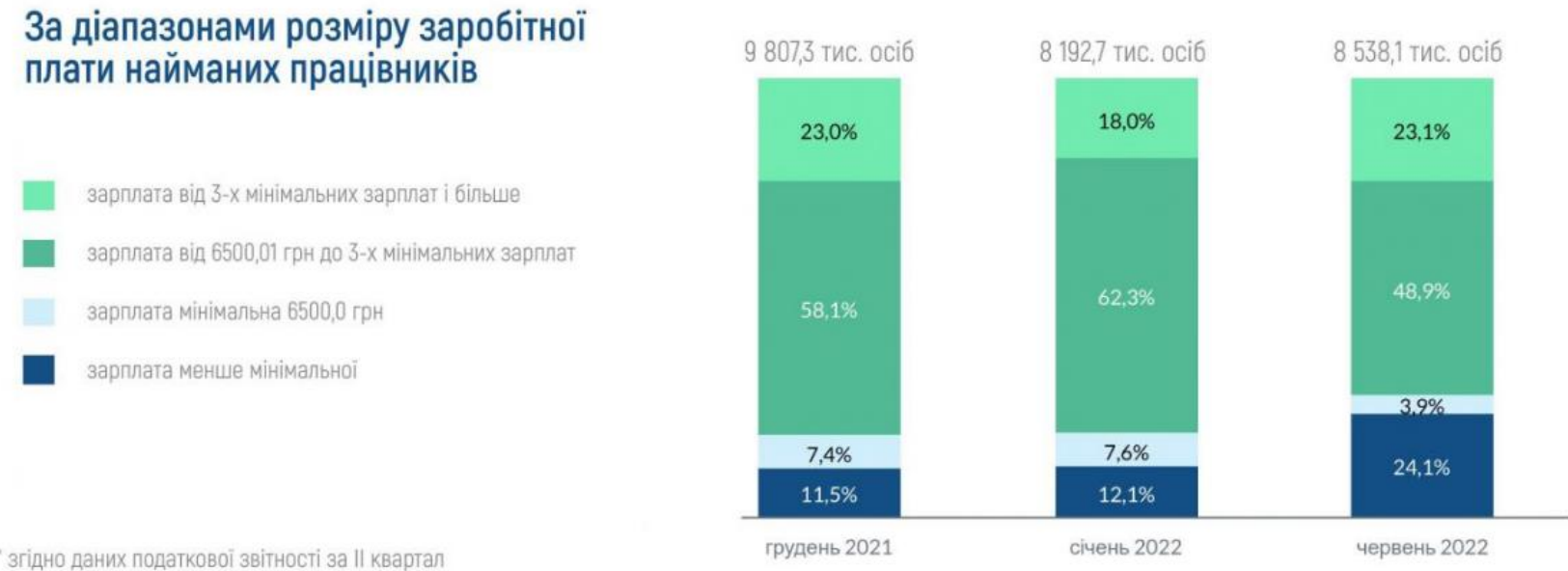

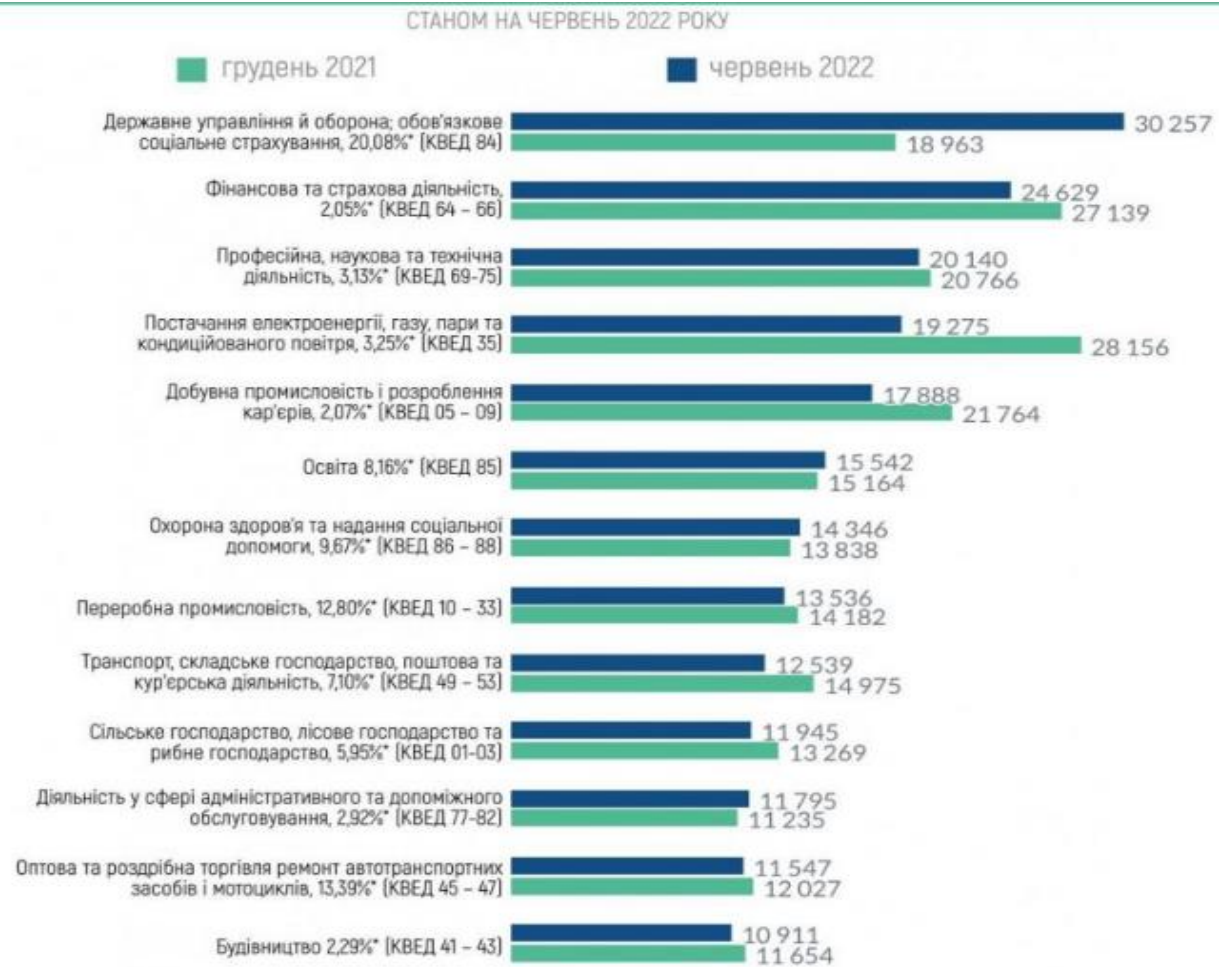
Рис. 2. Розподіл середньої заробітної плати на групи за її розмірами. Дані Пенсійного фонду України

Розподіл середньої заробітної плати за видами економічної діяльності в червні 2022 року у порівнянні з груднем 2021 року демонструє її зниження за більшістю видів економічної діяльності (рис.3). Із зрозумілих причин зростання відбулося лише в сфері державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування - на 60% (до 30 257 грн).

За двома видами економічної діяльності, до яких відноситься більшість підприємств, на яких зареєстровані первинні організації ПМГУ, заробітна плата в червні 2022 року склала:

- по добувній промисловості - 17 888 грн (знизилась на 17,8% у порівнянні з груднем 2021 року);
- по переробній промисловості – 13 536 грн (знизилась на 4,6 %).

* згідно даних податкової звітності за II квартал

Рис.3. Розподіл середньої заробітної плати за видами економічної діяльності в червні 2022 року у порівнянні з груднем 2021 року. Дані Пенсійного фонду України

Довідково: адміністративна звітність Пенсійного фонду не передбачає інформацію щодо заробітної плати за групами розділів секцій класифікації видів економічної діяльності, тому більш детальна інформація відсутня.

Ситуація на ринку праці України, рівень зайнятості на підприємствах ГМК

Співвідношення попиту та пропозиції робочої сили на ринку праці проаналізовано за липень та за серпень.

Так, станом на 02.08.22 (приймаємо за липень) на порталі Work.ua представлено **3 836 294 резюме** кандидатів на працевлаштування та лише **38 714** вакансій від роботодавців.

На 06.09.22 (приймаємо за серпень) розміщено **3 893 104 резюме** кандидатів на працевлаштування та лише **47 880** вакансій від роботодавців. **Попит на працевлаштування майже у 52 рази перевищує пропозиції на ринку праці.**

Аналіз кількості працівників на працюючих підприємствах ГМК в сучасних умовах можливо виконати лише по тих підприємствах, на яких діють первинні організації ПМГУ та які надають таку інформацію.

На гірничодобувних підприємствах, за якими є дані, скорочення чисельності працівників улипнів порівнянні з довоєнним рівнем (з січнем 2022 року) становить до 28%.

Найбільше зниження чисельності відбулося:

в ТОВ «ГЛУХІВСЬКИЙ КАР'ЄР КВАРЦИТІВ» (28%);

у ПрАТ «СУХА БАЛКА» (15%);

у ФІЛІЇ "ВІЛЬНОГІРСЬКИЙ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ" АТ "ОБ'ЄДНАНА ГІРНИЧО-ХІМІЧНА КОМПАНІЯ" (10,27%);

на Центральному, Північному ГЗК, Південному ГЗК (8-10 %).

В липні 2022 року **в простой, який оплачується у розмірі 2/3 тарифної ставки (встановленого окладу)**, знаходились 93% працівників Південного ГЗК (2/3 та 100% тарифної ставки), 92% ГЛУХІВСЬКОГО КАР'ЄРУ КВАРЦИТІВ, 67,49% ФІЛІЇ "ІРШАНСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ" АТ "ОБ'ЄДНАНА ГІРНИЧО-ХІМІЧНА КОМПАНІЯ", 20% працівників Північного ГЗК, 14,7% ПВП «КРИВБАСВИБУХПРОМ» та працівники інших підприємств.

На коксохімічних підприємствах чисельність працівників в липні теж скоротилась у порівнянні з січнем п.р. – у ПрАТ «ЗАПОРІЖКОКС» на 10%, у ПрАТ «ЮЖКОКС» - на 4,6%.

На підприємствах чорної металургії скорочення чисельності становило в липні від 8-10% (на більшості підприємств) до 26,5 % (у ПрАТ «ДНПРОСПЕЦСТАЛЬ»).

У липні 2022 р. в простій з оплатою у розмірі 2/3 тарифної ставки (встановленого окладу) знаходилось 55,8% працівників ПАТ «ЗАПОРІЖСТАЛЬ» та 4 % працівників ПрАТ «ДНПРОСПЕЦСТАЛЬ».

На трубних підприємствах зниження чисельності відбулося в діапазоні 5 - 10%, проте значну кількість працівників було виведено у простій: 30% - у ТОВ «ІНТЕРПАЙП НІКО ТЬЮБ», 16% - у ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», 13,3% - у ТОВ «ДМЗ КОМІНМЕТ».

Середня заробітна плата на підприємствах ГМК в липні 2022 року

Рівень заробітних плат на вітчизняних підприємствах протягом воєнних місяців суттєво знизився та продовжує знижуватись.

Середня заробітна плата пропонування та попиту на ринку праці в Україні в липні (за даними на 02.08.22), розрахована за даними, наведеними у вакансіях та резюме порталу Work.ua на цю ж дату, становила:

середня заробітна плата за вакансіями - 13879 грн (+1,7% у порівнянні зі значенням на 01.07.22),

середня ЗП за резюме – 15707 грн (+0,7%).

Аналогічні показники **в серпні** (за даними на 06.09.22) склали:

середня заробітна плата за вакансіями - 13766 грн (-0,8% у порівнянні зі значенням на 02.08.22),

середня ЗП за резюме – 15744 грн (+0,2%).

Бажана кандидатами на працевлаштування **заробітна плата в резюме перевищує заробітну плату**, вказану роботодавцями **у вакансіях**, усереднено по ринку праці в липні **на 14,4%.**

Оскільки офіційна інформація за серпень відсутня, приймаємо середню заробітну плату за даними порталу Work.ua. З причини того, щов сучасних умовах рівень заробітної плати на ринку праці більшою мірою формується роботодавцями, приймаємо її на рівні середньої заробітної плати за вакансіями **13766 грн.**

Нагадаємо, що середня заробітна плата в Україні за даними Державної служби статистики у 2021 році склала 14 014 грн., а у січні 2022 року - 14 577 грн.

Таким чином, середня заробітна плата в країні знизилась близько 5,6%.

Враховуючи **індекс споживчих цін в Україні з початку року (за січень-липень) 118,2%, а з урахуванням серпня – 119,5%**, можна говорити про суттєве падіння рівня реальної зарплати в країні.

На підприємствах ГМК України тенденція зміни заробітної плати в сторону її зменшення, яка склалась на початку війни, продовжує існувати.

Так, падіння рівня заробітної плати в липні у порівнянні з січнем 2022 року за даними первинних організації ПМГУ становить:

- **на гірничодобувних підприємствах** – до мінус 48,2% (на Південному ГЗК).

Найвищий рівень заробітної плати був:

- на Полтавському ГЗК – 22 336 грн,
- Криворізькому залізорудному комбінаті – 22 075 грн,
- Кривбасвибухпромі - 19 599 грн,
- Центральному ГЗК – 19 407 грн.

В гірничодобувному сегменті ГМК у липні в порівнянні з червнем тенденція зміни середньої заробітної плати продовжує бути неоднозначною – на одних підприємствах зарплата зросла (наприклад, на Покровському ГЗК - на 5,1%, Північному ГЗК – на 3,4%, на Марганецькому ГЗК на 2,4%), а на інших підприємствах – знизилась (на Сухій Балці - на 25,4%, на Полтавському ГЗК - на 14,6%, у філії "ІРШАНСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ" АТ «ОГХК» - на 13,6%);

- **на коксохімічних підприємствах** в червні у порівнянні з довоєнним рівнем падіння досягло мінус 59% (на Авдієвському КХЗ),

- **на підприємствах чорної металургії** відзначається падіння заробітних плат від мінус 6,7% (у ПрАТ «ДМЗ») до майже мінус 30% (у ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»).

В липні 2022 року найвищою заробітна плата була на ТОВ «МЗ ДНІПРОСТАЛЬ» - 30 381 грн (зросла на 8,9% у порівнянні з довоєнним рівнем), найнижчою – у ПрАТ «ДМЗ» - 11 677 грн;

➤ **на трубних підприємствах** за наявними даними зниження заробітних плат у липні 2022 доходило до мінус 23,5% (ТОВ «ДМЗ КОМІНМЕТ») у порівнянні з довоєнним січнем 2022. В липні у порівнянні з травнем заробітні плати навіть дещо приросли – від 3,4 до 11,4%. В липні у порівнянні з червнем заробітна плата на більшості трубних підприємств, за якими є дані, зросла від 2,2 до 47%.

Відділ соціально-економічної роботи апарату ПМГУ